

УДК 399.92

Кригульська Т.Б.¹, Заліська К.В.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0814 НУ «Запорізька політехніка»

СВІТОВИЙ РИНОК ЯК ГЛОБАЛЬНА СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Становлення світового ринку відбулося на стадії мануфактурного виробництва у період початкового нагромадження капіталу. У своєму розвитку він пройшов різні періоди, кожен з яких характеризується певним рівнем міжнародного поділу праці та інтернаціоналізацією виробництва.

Світовий ринок (world market), як зазначає сучасна економічна наука, це – сфера стійких товарно-грошових відносин між країнами, основою яких є міжнародний поділ праці. На основі світового ринку сформувалася світова система господарства на межі XIX-XX століть [1, с.113].

У XX ст. у розвитку світового ринку можна виділити декілька етапів. Перший із них пов'язаний з процесами монополізації, а також кризовими явищами світової економіки 20–30-х років. внаслідок яких в розвитку економіки провідних країн світу настала Велика депресія (так назвали першу кризу світового масштабу 1929-33 рр.). Другий етап (з кінця 40-х по 80-ті роки XX ст.) характеризувався інтенсивним зростанням вивозу підприємницького капіталу з розвинених країн на економічно слабкі території. На третьому етапі, починаючи з останнього десятиріччя XX століття, відбулося формування міжнародних, планетарних продуктивних сил, значно посилилася економічна взаємодія та взаємозалежність різних країн світу на основі інтеграції та інтернаціоналізації [2, с.87].

З початком XXI століття відбулися значні зміни в географічній структурі світової торгівлі. Усе більшу роль у світовій економіці відіграє регіон Азії та Океанії. Наприклад, азійські країни стали лідерами у виробництві та продажах легкових автомобілів, що свідчить про зміщення економічного центру в бік Східної півкулі. Такі азійські країни як Китай, Індія та держави Південно-Східної Азії, суттєво збільшили свою частку у світовій торгівлі завдяки інвестиціям в інфраструктуру та наукоємне виробництво.

Світовий ринок у нинішніх умовах постійно змінюється під впливом глобалізаційних процесів, технологічних інновацій та змін у споживчих уподобаннях. У сучасних умовах ці тенденції у цілому визначають напрями розвитку світової економіки і міжнародної торгівлі.

Динамічне зростання на світовому ринку демонструє сектор послуг, випереджаючи темп розвитку торгівлі товарами. Цей тренд обумовлений стрімким розвитком інформаційних технологій, фінансових послуг та туристичної галузі. Вплив цифрових технологій сприяє розвитку електронної комерції, дистанційного навчання та телемедицини, що підсилює цей всеохопний процес.

Продовжує розширюватися світовий ринок технологій. Близько 90% цього сегмента припадає на ринок обладнання, 7% - на науково-технологічні послуги, а 3% - на ринок патентів. Цей показник відображає важливість науково-дослідної діяльності у формуванні конкурентоспроможності держав на міжнародній арені.

Міжнародна торгівля все більше орієнтується на високотехнологічну продукцію, таку як електроніка, фармацевтичні товари та авіаційна техніка.

Це зумовлено зростаючим попитом на інноваційні рішення, які підвищують ефективність бізнес-процесів та рівень життя населення.

Суттєвих трансформацій зазнає світовий ринок послуг. Зростає частка інформаційно-комунікаційних та фінансових послуг, що обумовлено цифровізацією економіки та розвитком глобальних фінансових ринків. Ці зміни сприяють підвищенню ефективності економічної діяльності та полегшенню доступу різних країн світу до фінансових ресурсів.

Українська держава намагається також активно інтегруватися у світовий ринок, демонструючи значний потенціал у таких секторах, як аграрна промисловість, ІТ-індустрія та металургія. Країна залишається одним із найбільших експортерів зернових культур, зокрема пшениці та кукурудзи, що робить її важливою фігурою на глобальному ринку продовольства. Водночас, виклики, пов'язані з широкомасштабними війсьними подіями, макроекономічною нестабільністю та економічною кризою, потребують адаптації державної політики для ефективної інтеграції у світові економічні процеси.

Отже, світовий ринок правомірно розглядати як категорію, що визначає серцевину міжнародної економіки. Він динамічно розвивається під впливом власних закономірностей, процесів глобалізації і впливає на весь хід світового відтворення. Світовий ринок є невід'ємною стадією світового відтворення, що перебуває у тісному взаємозв'язку із його іншими елементами - виробництвом, розподілом і споживанням. Саме це підкреслює ключову визначальну роль світового ринку у міжнародних відносинах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Амеліна І. В. Міжнародні економічні відносини / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С. В. Владимиров. – Київ : ЦУЛ, 2021.- 256 с.
2. Ковальчук В. В. Міжнародна економіка: сучасні тенденції та виклики / В. В. Ковальчук. – Київ : Наукова думка, 2020.- 228 с.